



## КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ

### Назва предмету

Освітній ступінь	Третій освітньо-творчий
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-наукова програма	025 Музичне мистецтво
Ступінь вищої освіти	Доктор мистецтва
Статус	Обов'язкова дисципліна
Семестровий контроль	Екзамен

Курс	1
Семестр	1-2

ECTS	3
Годин	90
Лекції	56
Семінари	4
Самостійна робота	30

### Інформація про викладача

ПІБ	Скорик Адріана Ярославівна, Доктор мистецтвознавства, професор
Профіль викладача	
e-mail	<a href="mailto:adaskor@ukr.net">adaskor@ukr.net</a>

### Анотація навчальної дисципліни

#### Мета

Навчальна мета курсу полягає у

- розкритті культуротворчого змісту мистецтва телекомунікації як феномену медіакультури, яке акумулює головні тенденції розвитку сучасного глобалізуючого суспільства;

- представленні таких методологічних підходів, завдяки яким можливо досягнути та спрогнозувати подальше буття мистецтва телекомунікації як різновиду сучасної художньої творчості, в тому числі, як важливої складової сучасної популярної культури.

Професійна орієнтація та завдання наступної діяльності фахівців-культурологів передбачають практичне усвідомлення кола визначених проблем, що формують уявлення аспірантів щодо специфіки творення мистецтвознавчого формату МЕДІАКУЛЬТУРИ як культуротворчого чинника у процесі глобалізації культури.

## **Завдання курсу:**

Мета курсу визначає його завдання:

- розглянути медійну культуру в сучасному художньо-інформаційному середовищі та мистецтвознавчо-культурологічному аспекті;
- дослідити масмедіа в системі суміжних типів художнього дискурсу у проблемному полі сучасних культурологічних досліджень;
- охарактеризувати масмедіа в комунікаційних системах сучасного суспільства;
- дослідити нові медіа в художньо-інформаційній культурі України – від засобів масової комунікації до соціальних мереж;
- представити телевізійну культуру в медіакомунікативному вимірі: від дискурсу до мови мистецтва;
- окреслити сучасні теоретико-культурознавчі підходи до визначення структури масмедіа в суспільстві нової візуальності;
- дослідити семіологію телевізійного мистецтва як регулятивний чинник специфіки перетворення в інформаційному середовищі;
- розглянути функціональні аспекти діяльності масмедіа у вітчизняному телекомунікативному просторі з точки зору мистецтвознавчого підходу;
- окреслити сучасні медіа та мистецтво телебачення у вітчизняному соціокультурному просторі;
- дослідити соціальну культуру сучасності і систему масмедійних трансформацій суспільства у їх українському контексті;
- визначити роль телекомунікації у конструюванні колективної ідентичності народу й врахувати у цьому контексті соціокультурні традиції регіонального телебачення.

## **Структура**

Дисципліна складається з двох змістовних модулів, включає 90 годин, з яких лекційних – 56, семінарських – 4, самостійних – 30.

## **Перелік тем**

**Тема 1.** Соціальна культура і система мас-медійних трансформацій: український контекст.

**Тема 2.** Вплив ЗМК на формування соціокультурних засад суспільства.

**Тема 3.** Роль телекомунікації у формуванні колективної ідентичності народу.

**Тема 4.** Соціокультурні традиції регіонального телебачення.

**Тема 5.** Тенденції розвитку сучасного культурознавства.

**Тема 6.** Мистецтво телекомунікації у полікультурі: проблема меж.

**Тема 7.** Коди телебачення: аналітичний огляд.

**Тема 8.** Телевізійні коди за Дж.Фіске.

**Тема 9.** Діаголізм – цінність «культурних кодів».

**Тема 10.** Комунікативні системи як чинники формування світової культури.

**Тема 11.** Функціональність комунікативних систем.

**Тема 12.** Міжкультурна комунікація.

**Тема 13.** Кроскультурні діалоги: поняття, функційність.

**Тема 14.** Історико-культурний діалог України: європейський вектор.

**Тема 15.** Історіографія культурних діалогів України.

**Тема 16.** Українська діаспора: роль і місце в міжкультурному та комунікативному контенті сучасності.

**Тема 17.** Тенденції європейської єдності у культурних взаєминах України: комунікативний аспект.

**Тема 18.** Діяльність національних культурних центрів світу

### Форми та технології навчання

- Відвідування лекційних та практичних занять;
- Участь у семінарських заняттях (вивчення теоретичного матеріалу теми; виконання вправ, добір дидактичного матеріалу, обговорення проблемних питань, тестування, написання самостійної роботи тощо);
- Самостійна робота аспіранта (вивчення окремих тем або питань, що винесені на само-стійне опрацювання, підготовка до семінарських занять тощо);
- Написання модульної контрольної роботи.

### Навчальні ресурси

## МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Базується на положеннях наукових праць щодо буттєвості медіа та їх ціннісних орієнтирів соціологічного та мистецького характеру.

Суспільно –політичні передумови виникнення інформаційної культури були пов'язані з процесами емансипації людства, про що йдеться у працях мислителів доби європейського Просвітництва і Романтизму: від Т.Гоббса до Ж.-Ж. Руссо до І.Канта та Г.Гегеля.

Проблеми масового суспільства і критики культури досліджували А.Адорно, Д.Бел, В.Беньямін, Ж.Бодрійяр, Ю.Габермес, Фр.Джеймісон, Ж.Сорель, Е.Тоффлер та ін.

Новий підхід до зрозуміння масової культури саме як культури популярної, призначеної для якомога більшого кола реципієнтів, а також наукові пошуки в царині масової комунікації здійснювали такі зарубіжні та вітчизняні дослідники: Р.Барт, Ж.Батай, Е.Берне, Б.Гаспаров, Ф.Гваттарі, Ж.Греймс, С.Гроф, Дж.Лалл, В.Карасік, С.Леш, М.Маклюен, М.Фуко, В.Вергун, В.Іванов, В.Конах, В.Конецька, В.Королько, А.Москаленко та інші.

Популярна культура інтегрально пов'язана з телебаченням та процесами його трансформації. Природу цього феномена розкривають своїх працях такі зарубіжні вчені: Л.Боянова, П.Віріліо, С.Гол, Є.Івхненко, У.Еко, Н.Луман, Н.Попова, Л.Стойков, М.Хренов, О.Шапінська та українські – В.Гоян, О.Зернецька, О.Гриценко, О.Невмержицька, Г.Почепцов та інші.

У процесі глобалізації культури сучасні засоби комунікації стають основними чинниками змін, що відбуваються у сфері чуттєвої культури.

Ці проблеми розглядалися такими авторами як О.Берегова, Л.Кияновська, О.Клековкін, Л.Мізіна, О.Оленіна, І.Побєдоносцев, О.Поліщук, К.Розлогов, Ю. Стракович та інші.

Досліджуючи сучасний стан медіа у контексті соціокультурних процесів в Україні, розріз українського дискурсу опирається на праці знаних вчених України: О.Берегової, М.Бровко, Н.Владимирової, Т. Гуменюк, Т.Гундорової, С.Квіта, С.Кримського, Л.Левчук, О. Оніщенко та інших.

Проблеми сучасного буття мистецтва у глобалізаційних процесах культури нового тисячоліття розглядалися зарубіжними та вітчизняними вченими С.Волков, О.Зінкевич, В.Рожок, О.Самойленко, С.Тишко, Л.Шаповалова.

### Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	15
2.	Конспект першоджерел, що допомагають глибше зрозуміти тему / есе на тему	15
3.	Презентація досліджень за обраною тематикою	15
4.	Відвідування лекцій	5
	Підсумкова контрольна робота	
5.	Екзамен	50
	Всього	100

### Критерії оцінювання знань студентів

#### На оцінку «5» аспірант:

- повно і глибоко розкриває зміст теоретичного матеріалу відповідно до поставленого завдання;
- усвідомлює зміст музикознавчих понять і вільно володіє спеціальною (професійною) термінологією;
- грамотно ілюструє твердження відповідними прикладами, власними спостереженнями;
- для виконання практичного завдання правильно застосовує теоретичні знання комунікаційних технологій, а також з інших дисциплін гуманітарного циклу;
- уміє обґрунтовано, комплексно вирішувати поставлені завдання: аналізувати особливості застосування тих чи інших комунікаційних технологій в різних сферах культурно-мистецької та наукової діяльності;
- демонструє високий рівень знань;
- послідовно, повно і логічно викладає теоретичний матеріал.

#### **На оцінку «4» аспірант:**

- досить повно розкриває зміст теоретичного матеріалу відповідно до поставленого завдання;
- розуміє зміст основних термінів, проте не завжди точно їх використовує;
- теоретичні твердження правильно ілюструє прикладами, результатами власних спостережень;
- загалом правильно виконує поставлені завдання, але допускає дві-три неточності;
- уміє обґрунтувати власну думку;
- демонструє добрий рівень знань теоретичного матеріалу;
- не припускається грубих помилок у викладенні теоретичних положень;
- допускає дві-три неточності у визначенні понять, обґрунтуванні висновків, узагальнень.

#### **На оцінку «3» аспірант:**

- не завжди точно розкриває зміст теоретичного матеріалу;
- розуміє значення спеціальних термінів, але допускає помилки у їх вживанні;
- не завжди повно і правильно відповідає на поставлені питання;
- не завжди теоретичні положення ілюструє прикладами, а у процесі вирішення практичних завдань не повною мірою використовує теоретичні знання;
- вирішує поставлені завдання фрагментарно;
- демонструє задовільний рівень знань;
- допускає суттєві помилки у вирішенні поставлених завдань;
- виклад матеріалу не відповідає вимогам повноти, системності, логічності.

#### **На оцінку «2» аспірант:**

- не розкриває зміст теоретичного матеріалу, допускає грубі помилки у його тлумаченні;
- не володіє спеціальною термінологією;
- не може впоратися з поставленим практичним завданням;
- не використовує теоретичні знання для вирішення практичних проблем;
- неспроможний пояснити, обґрунтувати власну думку, допускає грубі помилки у викладенні матеріалу;
- демонструє незадовільний рівень знань.

#### **Інклюзивне навчання**

---

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів з особливими освітніми потребами.

## Неформальна освіта.

---

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь аспірантів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів.

### РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Батай Ж. Поза межами // Левчук Л. Західноєвропейська естетика ХХ століття : навч. посібник. Київ: Либідь, 1997. С. 189-193.
2. Вівчарик М. М. Україна в етнонаціональному вимірі. Київ, 1999. 135 с.
3. Гриценко О. М. Основи теорії міжнародної журналістики: підручник. Київ, 2002. 304 с.
4. Корнієнко В. В. Гуманітарні комунікативні системи як чинники європейської інтеграції. Україна та Франція: крос культурний діалог: [монографія]. Київ: НАКККіМ, 2016. 432 с.
5. Скорик А. Я. Національно-художня образність у мас-медійному екранному контенті сучасності // Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць. Київ, 2014. Вип. 26. С. 183-191.
6. Скорик А. Я. Знакова текстура екранного мистецтва // Культура і Сучасність: альманах. Київ: Міленіум, 2014. Вип. 2. С. 120-1256.
7. Скорик А. Я. Екранне мистецтво як комунікативний продукт // Мистецтвознавчі записки. Київ, 2014. Вип. 26. С. 58-66.
8. Скорик А. Я. Медіакультура як реальність медіа середовища // наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство. Тернопіль, 2014. – Вип. 3. С. 3-13.
9. Скорик А. Насилля і суб'єкт в сучасній аудіовізуальній культурі // Музичне мистецтво і культура: науковий вісник ОНМА імені А. Нежданової: зб. наук. праць / гол. ред. О. В. Сокол. Одеса: Астропринт, 2014. Вип. 20. С. 341-354.
10. Скорик А. Я. Мистецтво телекомунікації як феномен сучасної медіа культури: український дискурс: монографія. Львів: Видавець ФОП Тетюк Т. В., 2015. 424 с.
11. Попович М. В. Рациональність і виміри людського буття. Київ: Сфера, 1997. 290 с.
12. Попович М. В. Нарис історії культури України. Київ: АртЕк, 1998. 728 с.
13. Різун В. В. Природа й структура комунікативного процесу // Наукові записки Інституту журналістики. Т. 2. Київ, 2001. С. 17-37.
14. Сміт Е. Д. Національна ідентичність / Ентоні Д. Смітт; пер. з англ. П. Таращука. Київ: Основи, 1994. 244 с.
15. Соціокультурні аспекти права на комунікацію: зб. наук. ст. / ред. Анатолія Захаровича Москаленка. Київ: ЦВП, 1997. 130 с.